

Výklad:

Pro povolení a provádění staveb vodovodů a kanalizací platí obecná právní úprava vycházející z vodního a stavebního zákona. Pro případné zřizování služebností pro realizaci vodovodů a kanalizací na cizích pozemcích (včetněch břemen) je třeba vycházet z nového občanského zákoníku, konkrétně z ustanovení § 1257 a násl. V této souvislosti je nutné upozornit, že pozemková služebnost inženýrské sítě vymezena ustanovením § 1267 a § 1268 nového občanského zákoníku je použitelná pouze pro přípojky (v případě vodovodních řadů a kanalizačních stok chybí nemoovitost, v jejíž prospěch se daná služebnost zřizuje). Služebnosti pro realizaci vodovodních řadů a kanalizačních stok jsou i nadále (po 1. lednu 2014) osobního charakteru a jsou převoditelné pouze v rámci převodu či přechodu závodu (§ 1302 nového občanského zákoníku).

Cílem ustanovení § 7 je upravit zvláštní práva a povinnosti stavebníka, vlastníka a provozovatele při údržbě a provozování vodovodu nebo kanalizace. Takovým zvláštním právem je pro stavebníka a vlastníka právo umísťovat na cizí pozemky nebo stavby tabulky vyznačující polohu vodovodu nebo kanalizace.

Pokud někdo znemožní vstup na pozemky nebo stavby v souvislosti s údržbou vodovodu nebo kanalizace nebo za účelem splnění povinností spojených s provozováním vodovodu nebo kanalizace, hrozí mu pokuta do 50 tis. Kč (viz § 32 odst. 1 písm. b) a § 33 odst. 1 písm. b) zákona).

Stavebník je definován ustanovením § 2 odst. 2 písmeno c) stavebního zákona jako osoba, která pro sebe žádá vydání stavebního povolení nebo ohlašuje provedení stavby, terénní úpravy nebo zařízení, jakož i její právní nástupce, a dále osoba, která stavbu, terénní úpravu nebo zařízení provádí, pokud nejde o stavebního podnikatele realizujícího stavbu v rámci své podnikatelské činnosti; stavebníkem se rozumí též investor a objednatel stavby.

Dále má vlastník a provozovatel právo vstupu a vjezdu na cizí pozemky nebo stavby v souvislosti s údržbou, stavební úpravou a provozováním vodovodu nebo kanalizace. Jedná se o veřejnoprávní omezení a může jej vykonávat jen při dodržení řady podmínek, které chrání vlastníky dotčených pozemků nebo staveb, ale i jejich uživatele. Ustanovení řeší i majetkové újmny a náhrady za ně.

V případě škody je škůdce povinen nahradit způsobenou škodu přiměřeně navrácením pozemku do původního stavu (viz § 2951 nového občanského zákoníku). V případech se škoda hraje pouze v případě, že uvedení do původního stavu není možné, či s tím souhlasí poškozený.

Ustanovení odstavce 4 se vztahuje k omezení vlastnického práva vzniklého z uplatňování oprávnění vyplývajících z odstavců 1 a 2 (v souladu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv svobod je „vylásmění nebo nucené omezení vlastnického práva možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu“).

Vstup na pozemky za účelem provozu a provádění údržby vodovodů a kanalizací je pro jejich vlastníky zajištěný rovněž ustanovením § 60 vodního zákona za podmínek uvedených v tomto ustanovení.

Související výklady:

Výklad Ministerstva zemědělství č. 48 k zákonu o vodovodech a kanalizacích a souvisejícím právním předpisům ze dne 3. 11. 2006 (<http://legislativni.cz>)

Umístění vodovodů a kanalizací do tělesa vozovek a částí ovládaní armatur na povrchu pozemních komunikací je oprávněné. Vymcování umístění ovládaných armatur vodovodů a poklopů kanalizací mimo tělesa pozemních komunikací je neopodstatněné.

§ 8**Práva a povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace**

(1) Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen zajistit jejich plynulé a bezpečné provozování, vytvářet rezervu finančních prostředků na jejich obnovu a dokladat jejich použití pro tyto účely.

(2) Vlastník vodovodu nebo kanalizace může uzavřít smlouvu o provozování vodovodu nebo kanalizace s provozovatelem. Jestliže vlastník provozuje vodovod nebo kanalizaci svým jménem a na vlastní odpovědnost, vztahují se na něj všechna práva a povinnosti provozovatele.

(3) Vlastníci vodovodů nebo kanalizací provozné souvisejících, popřípadě jejich částí provozné souvisejících, upraví svá vzájemná práva a povinnosti písemnou dohodou tak, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace. Tato dohoda je podmínkou kolaudačního souhlasu podle stavebního zákona.

(4) Vlastníci vodovodů nebo kanalizací, jakož i vlastníci vodovodních řadů, vodárenských objektů, kanalizačních stok a kanalizačních objektů provozné souvisejících, jsou povinni umožnit napojení vodovodu nebo kanalizace jiného vlastníka, pokud to umožní kapacitní a technické možnosti. Současně uzavřou vlastníci těchto vodovodů a kanalizací písemnou dohodu podle odstavce 3. Možnost napojení k zabezpečení dodávek pitné vody nebo odvádění odpadních vod nesmí být podmínkována vyžadováním finančních nebo jiných plnění. Náklady na realizaci napojení vodovodu nebo kanalizace hraje vlastník, jemuž je umožněno napojení vodovodu nebo kanalizace.

(5) Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastním zmocněn, je povinen umožnit připojení na vodovod nebo kanalizaci a dodávat pitnou vodu nebo odvádět odpadní vody a čistit odpadní vody, pokud to umožní kapacitní a technické možnosti těchto zařízení. Připojení vodovodní nebo kanalizační přípojky a uzavření smlouvy o dodávce pitné vody nebo odvádění i čištění odpadních vod nesmí být podmínkováno vyžadováním finančních nebo jiných plnění. Náklady na realizaci vodovodní přípojky na vodovod nebo kanalizaci přípojky na kanalizaci hraje osoba, které je umožněno připojení. Materiál na odbočení přípojek a uzávěr vodovodní přípojky hraje vlastník vodovodu nebo kanalizace.

(6) Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastním zmocněn, je povinen uzavřít písemnou smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem. Závazky vzniklé z této smlouvy přecházejí na právního nástupce vlastníka vodovodu nebo kanalizace a na právního nástupce provozovatele.

(7) Při uzavírání smlouvy podle odstavce 6 se mohou strany dohodnout, že odběratelem je třetí osoba.

(8) Vlastník vodovodu nebo kanalizace může provést zásah do vodovodu nebo kanalizace pouze po předchozím projednání s provozovatelem, pokud není smlouvou uzavřenou podle odstavce 2 stanoveno jinak.

(9) Vlastník vodovodu nebo kanalizace i jejich provozovatel jsou povinni umožnit přístup k vodovodu nebo kanalizaci osobám, které jsou oprávněny provádět kontrolu kvalitního a plynulého provozování vodovodů nebo kanalizací a jejich technického stavu nebo činit jiná nezbytná opatření ke zjištění plnění povinností stanovených tímto zákonem a zvláštními zákony.

(10) Vlastník vodovodu i provozovatel vodovodu jsou povinni umožnit přístup k vodovodu a umožnit bezplatný odběr vody jednotkám požární ochrany¹⁰ při záchranných a likvidačních pracích¹¹, pokud není v místě dostupný jiný dostatečný zdroj vody.

(11) Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen zpracovávat a realizovat plán financování obnovy vodovodů nebo kanalizací, a to na dobu nejméně 10 kalendářních let. Obsah plánu

¹⁰ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

financování obnovy vodovodu a kanalizací včetně pravidel pro jeho zpracování stanoví prováděcí právní předpis.

(12) Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen poskytnout na vyžádání ve lhůtě stanovené ve výzvě ministerstva údaje o technickém stavu jeho vodovodů nebo kanalizací. Vlastník, popřípadě stavebník nových vodovodů nebo kanalizací nebo vlastník obnovovaných vodovodů nebo kanalizací je povinen poskytnout na vyžádání ve lhůtě stanovené ve výzvě ministerstvu projektovou dokumentaci těchto nových nebo obnovovaných vodovodů nebo kanalizací, včetně specifikace nákladů na jejich výstavbu nebo obnovu. Vyhodnocení obdržенých údajů je ministerstvo oprávněno zveřejnit.

(13) Vlastník vodovodu má právo na úplatku za dodávku pitné vody (dále jen „vodné“), pokud ze smlouvy uzavřené podle odstavce 2 nevyplývá, že vodné se platí provozovateli vodovodu (§ 20). Právo na vodné vzniká vtokem vody do potrubí napojeného bezprostředně za vodoměrem, a není-li vodoměr, vtokem vody do vnitřního uzavěrného přípojeného pozemku nebo stavby, popřípadě do uzavěru hydrantu nebo výtokového stojanu. Vodné je úplatou za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním. Právo na úplatku pevné složky vodného vzniká podle podmínek stanovených ve smlouvě uzavřené podle odstavce 6, v níž je sjednána dvousložková forma vodného. Takové sjednání je možné ode dne účinnosti obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti obce nebo rozhodnutím nejvyššího orgánu právníké osoby, která je vlastním vodovodů a kanalizací podle § 20 odst. 4.

(14) Vlastník kanalizace má právo na úplatku za odvádění odpadních vod (dále jen „stočné“), pokud ze smlouvy uzavřené podle odstavce 2 nevyplývá, že stočné se platí provozovateli kanalizace (§ 20). Právo na stočné vzniká okamžikem vtoku odpadních vod do kanalizace. Stočné je úplatou za službu spojenou s odváděním, čištěním, nebo jiným zneškodňováním odpadních vod. Právo na úplatku pevné složky stočného vzniká podle podmínek stanovených ve smlouvě uzavřené podle odstavce 6, v níž je sjednána dvousložková forma stočného. Takové sjednání je možné ode dne účinnosti obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti obce nebo rozhodnutím nejvyššího orgánu právníké osoby, která je vlastním vodovodů a kanalizací podle § 20 odst. 4.

(15) Písemná dohoda vlastníků provozně souvisejících vodovodů a provozně souvisejících kanalizací musí alespoň obsahovat

- a) u písemné dohody vlastníků provozně souvisejících vodovodů strany dohody, předmět dohody včetně uvedení vlastnictví vodovodů, stanovení podmínek dodávky (jakož, množství, tlakové poměry, měření, kontrola podmínek, zajištění funkčnosti, postup v odstranění závad, vzájemná informovanost, řešení sporů), specifikace nákladů a jejich kontroly, způsob plateb, smluvní sankce, možnost změny a doba platnosti této dohody,
- b) u písemné dohody vlastníků provozně souvisejících kanalizací strany dohody, předmět dohody včetně uvedení vlastnictví kanalizací, stanovení podmínek odvádění odpadních vod (čištění odpadních vod, limity znečištění, množství a způsob jejich měření, kontrola podmínek, zajištění funkčnosti, postup v odstranění závad, vzájemná informovanost o významných situacích, řešení sporů), specifikace nákladů a jejich kontroly, způsob plateb, smluvní sankce, možnost změny a doba platnosti této dohody.

(16) Smlouva o dodávce pitné vody odběrateli musí obsahovat alespoň předmět smlouvy, smluvní strany, vlastníka a provozovatele vodovodu, vlastníka přípojky a přípojené stavby nebo pozemku s určením místa, počet trvale připojených osob, stanovení podmínek dodávky, limity množství dodávaného a množství určujícího kapacitu vodoměru nebo profilu přípojky, tlakové poměry v místě přípojky (maximální a minimální), ukazatele

jakož (minimálně hodnoty obsahu vápníku, hořčíku a dusičnanů), způsob stanovení ceny a jejího vyhlášení, způsob fakturace a způsob plateb, možnost změny a doba platnosti této smlouvy.

(17) Smlouva o odvádění odpadní vody odběratel, nebo smlouva o odvádění a čištění odpadní vody odběrateli musí obsahovat alespoň předmět smlouvy, smluvní strany, vlastníka a provozovatele kanalizace, vlastníka přípojky a přípojené stavby nebo pozemku s určením místa, počet trvale připojených osob, stanovení podmínek odvádění nebo odvádění a čištění (limity množství, způsob stanovení množství, limity znečištění), způsob stanovení ceny a jejího vyhlášení, fakturace záloh a způsob plateb, možnost změny a doba platnosti této smlouvy.

Výklad:

K odstavci 1:

Práva a povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace jsou specifikovány s ohledem na to, že se jedná o službu „pro veřejnou potřebu“ (službu vykonávanou ve veřejném zájmu) a vlastním vodovodu nebo kanalizace nejsou pouze obec, ale i podnikatelské subjekty, které by mohly zcela vyřadit vodovod nebo kanalizaci bez náhrady z provozu. Toto ustanovení ve vztahu ke skutečnosti, že se jedná o stavbu, nemožňuje vodovod nebo kanalizaci zničit mimo řízení, jehož účastníky jsou všechny dotčené osoby, kterými jsou odběratelé. Ve vazbě na ustanovení § 22 „Povinnost veřejné služby provozovatele vodovodu nebo kanalizace“ zajišťuje, aby vodovod a kanalizace byly plynule a bezpečně provozovány. Kvalitním a plynulým provozováním se rozumí zajištění všech činností uvedených v definici „provozování“ podle § 2 odst. 3 zákona.

Je třeba upozornit na skutečnost, že pokud vlastník zanedbává svou povinnost z hlediska správy svého vodovodu nebo kanalizace, lze využití stavební zákon a uložit mu provedení nezbytných úprav podle § 137 nebo údržbu stavby podle § 139.

Jelikož do ceny pro vodné a stočné je umožněno mimo odpisy zahrnout i náklady na obnovu dotovaných staveb, je třeba, aby tyto prostředky byly na obnovu skutečně využívány, a to je možné mimo přímé využití v běžném roce (u rozsáhlé infrastruktury umožňující průběžné čerpání prostředků) jen vytvořením rezervy, např. účelové vázanými prostředky.

Pokud vlastník vodovodu nebo kanalizace nezajistí plynule a bezpečně provozování vodovodu nebo kanalizace, hrozí mu pokuta do 1 mil. Kč [viz § 32 odst. 2 písm. d) a § 33 odst. 2 písm. d) zákona].

Související výklady:

Výklad Ministerstva zemědělství č. 28 k zákonu o vodovodech a kanalizacích a souvisejícím právním předpisům ze dne 7. 2. 2005 (<http://legislativni.cz>)

Mezi povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace patří především povinnost spočívající v zajištění jejich plynulého a bezpečného provozování. Tato povinnost zákonem v ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o znečištění některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, má zejména zabezpečit, aby nedocházelo k situacím, kdy vlastník ponechá vodovod nebo kanalizaci zcela bez provozování. Současně však má zajistit, aby vodovod nebo kanalizace byly provozovány bez přerušování a byly plněny všechny právní předpisy tohoto provozu i bezpečnostní služeb pro odběratelé s výjimkou případů uvedených v § 9 odst. 5 a 6 zákona o vodovodech a kanalizacích. Porušení tohoto ustanovení je sankcionováno.

Ustanovení § 12 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích se týká návrhu kanalizace a nákladů mimo jiné i novhotov a provést kanalizaci tak, aby byla zabezpečena dostatečná kapacita pro odvádění a čištění odpadních vod z odkanalizovaného území a aby byla zabezpečena nepřetržitost odvádění odpadních vod od odběratelů této služby. Toto ustanovení nepodléhá sankci. Problematika nedostatečné kapacity jednotné kanalizace při odvádění srážkových vod může mít mnoho příčin, které lze rozdělit na:

Neovlivnitelné vlastnické kanalizace - např. intenzita deště přesáhla návrhové parametry, pozdějšími změnami proti zadání a předpokládaným daným při zpracování projektu (zvětší se odvodňovaná plocha nebo parametry odtočnou povrchovou úpravou bez souhlasu vlastníka kanalizace) úpravní terén.

Při změně vlastnicka se právní režim řídí smlouvou o prodeji podniku podle ustanovení § 476 a násl. obchodního zákonníku. Na nového vlastníka přecházejí všechna práva a závazky, na které se prodej vztahuje. Přecházejí na něj tedy i smlouvy, které uzavřeli odběratelé s původním vlastníkem.

Pejiny „pověření“ (§ 36 odst. 2) a „zmocnění“ (§ 8 odst. 6) jsou v zákoně o vodovodech a kanalizacích použity zastupitelně a odpovídají obsahu pojmů „zmocnění“ ve smyslu výše uvedeného.

Z judikatury:

Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 342/10 (www.usoud.cz)

20. Jako nepodstatný byl shledán i návrh na zrušení § 8 odst. 6 a 7 zákona č. 274/2001 Sb., podány v souvislosti s projednáváním ústavní stížnosti. Ústavní soud v souladu se svou judikaturou konstatuje, že byla-li ústavní stížnost odmítnuta, musí se toto rozhodnutí promítnout i do návrhu vzneseného podle § 74 zákona o Ústavním soudu. Je-li totiž samotná ústavní stížnost zjevně neopodstatněná, a tedy věcného projednání neschopná, odpadá tím současně i základní podmínka projednání návrhu na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 33 Cdo 3225/2011 (www.nsoud.cz)

Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je povinen umožnit připojení na vodovod nebo kanalizaci, pokud to umožňují kapacitní a další technické požadavky. Možnost napojení nesmí být podmiňována vyžadováním poplatků nebo jiných finančních plnění. Náklady na realizaci napojení vodovodní přípojky nebo kanalizační přípojky na vodovod nebo kanalizaci hradí vlastník, jemuž je umožněno napojení vodovodu nebo kanalizace, pokud se nedohodnou jinak.

K odstavci 7:

Ustanovení odstavce 7 umožňuje, aby odběratelem byla třetí osoba. Týká se to případů, kdy vlastník pozemku nebo stavby je obtížně dosažitelný, často se mění a pozemek nebo stavba jsou pronajaty osobě závislé na stále a nerušené dodávce vody a odvádění odpadních vod (např. nájemce hotelu nebo restaurace).

K odstavci 8:

Ustanovení odstavce 8 obsahuje oprávnění vlastníka provést zásah do vodovodu nebo kanalizace, které jsou provozovány jinou osobou. Zákon blíže nedefinuje povahu takového zásahu, může se ale jednat např. o obnovu sítě. K takovému zásahu obecně vlastník nepotřebuje souhlas provozovatele, zákon ale vyžaduje předchozí projednání.

Na druhé straně provozovatel může provést zásah do vodovodu nebo kanalizace pouze se souhlasem vlastníka (viz § 9 odst. 2 zákona).

Provozní smlouva může stanovit, jak volnější, tak přísnější režim.

K odstavci 9:

Oprávněními osobami podle tohoto ustanovení jsou myšleni zejména pracovníci vodoprávních úřadů, krajských hygienických stanic a další. Oprávněná osoba se vždy musí prokázat úředním pověčením.

K odstavci 10:

Jiným dostatečným zdrojem zákon předpokládá zejména vodní nádrž nebo jiný záložní zdroj s povrchovou nebo podzemní vodou, a to zejména z toho důvodu, že ve vodovodu pro veřejnou potřebu je již voda upravená pro pitné účely. Bylo by proto zbytečné ji čerpat v případě možnosti či využití přírodní zdroj s neupravenou vodou. Ostatně k jeho využití, tedy k jednorázovému odběru povrchových nebo podzemních vod v případech zachranných prací při mimořádných událostech, požárech a jiných živelních pohromách, není třeba povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 3 písm. c) vodního zákona.

Pokud vlastník nebo provozovatel vodovodu nebo kanalizace neumožní přístup k vodovodu nebo bezplatný odběr vody jednotkám požární ochrany při zachranných a likvidačních pracích,

pokud není v místě dostupný jiný dostatečný zdroj vody, hrozí mu pokuta do 200 tis. Kč [viz § 32 odst. 3 a § 33 odst. 4 zákona].

K odstavci 11:

Povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace je zpracovat a realizovat plán financování obnovy vodovodu a kanalizací na dobu nejméně 10 let. Toto ustanovení má pomoci s naplňováním Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, ustanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky Evropské unie (viz čl. 9. Navratnost nákladů na vodohospodářské služby). Tato směrnice v jednom ze čtyř nejdůležitějších nových cílů uvádí: „zajistit, aby uživatel nesl náklady na zajišťování a užívání vody odražející její skutečnou cenu“. Tento cíl znamená samofinancovatelnost v plném rozsahu i v oboru vodovodů a kanalizací. Náklady reprodukce vodovodů a kanalizací, které byly pořízeny z dotačních prostředků nebo takových, které byly ve vlastnictví obcí, které neměly povinnosti odpisů, je žádoucí zajistit zahrnutím do cen pro vodné a stočné, a to u všech subjektů. Nejenže docházelo k nerovnému postavení subjektů na trhu, ale prostředky na obnovu nebyly vyvářeny. Zjistit potřebu finančních prostředků na obnovu je předmětlem Plánu financování obnovy. Nejde tedy o plán obnovy, ale pouze o plán jejího financování.

Pokud vlastník vodovodu nebo kanalizace nevypracuje nebo nerealizuje plán financování obnovy vodovodů a kanalizací, hrozí mu pokuta do 100 tis. Kč [viz § 32 odst. 2 písm. i) bod 1 a § 33 odst. 2 písm. g) bod 1 zákona]. Jestliže zpracuje plán financování obnovy vodovodů a kanalizací odchylně od prováděcí vyhlášky, hrozí mu pokuta do 10 tis. Kč [viz § 32 odst. 2 písm. i) bod 2 a § 33 odst. 2 písm. g) bod 2 zákona]. Pokud nevyváří prostředky na obnovu nebo nedoloží doklady o použití prostředků na obnovu, hrozí mu pokuta do 100 tis. Kč [viz § 32 odst. 2 písm. i) bod 3 a § 33 odst. 2 písm. g) bod 3 zákona].

Z důvodové zprávy k zákonu č. 76/2006 Sb. (www.jpp.cz, sněmovní tisk č. 955, 4. volební období):

Nové ustanovení § 8 odst. 11 má zajistit naplňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 22. prosince 2000, ustanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, v oblasti dosažení samofinancovatelnosti obnovy vodovodů a kanalizací. Tato směrnice v jednom ze čtyř nejdůležitějších nových cílů uvádí: „zajistit, aby uživatel nesl náklady na zajišťování a užívání vody odražející její skutečnou cenu“. Tento cíl znamená samofinancovatelnost v plném rozsahu i v oboru vodovodů a kanalizací. Náklady reprodukce vodovodů a kanalizací je tedy nutné zajistit zahrnutím do cen pro vodné a stočné u všech subjektů. Dosud celá řada subjektů vlastních vodovodů a kanalizací (zejména obce) nezahrnovala odpisy (ani je nere realizovaly) do ceny pro vodné a stočné. Tím docházelo k nerovnému postavení subjektů na trhu. Ustanovení umožní zajistit samofinancování při obnově vodovodů a kanalizací a tím i sblížení podmínek subjektů na trhu.

K odstavci 12:

Ustanovení § 8 odst. 12 umožňuje Ministerstvu zemědělství jako orgánu státní správy získat na vyžádání podklady, na základě kterých posuzuje plnění povinností vlastníků obsazených v § 8 odst. 1. Stejná povinnost je uvedena v ustanovení § 9 odst. 12 pro provozovatele. Jelikož jde o subjektivní hodnocení, je tato povinnost pro oba subjekty předpokladem pro objektivní hodnocení.

Poskytnutí dokumentace nových a obnovovaných staveb vodovodů a kanalizací včetně nákladů umožňuje provádět úkoly uložené ministerstvu v § 29 odst. 4 písm. d) zákona, tedy vyhodnotit účelnost a ekonomiku záměru tak, aby následně nedocházelo k nadměrnému zatížení ceny pro vodné a stočné. Zveřejnění vyhodnocení investičních záměrů a záměrů rekonstrukcí a obnovy má umožnit výraznější kontrolu veřejnosti, neboť se jí to ekonomicky dotýká.

Pokud vlastník vodovodu nebo kanalizace neposkytne údaje o technickém stavu svého vodovodu nebo kanalizace, hrozí mu pokuta do 10 tis. Kč [viz § 32 odst. 2 písm. j) a § 33 odst. 2 písm. g) zákona].

ČÁST PÁTÁ

OBSAH PLÁNU FINANCOVÁNÍ OBNOVY VODOVODŮ A KANALIZACÍ, A PRAVIDLA PRO JEHO ZPRACOVÁNÍ

(K § 8 odst. 1 a 11 zákona)

§ 13

Obsahem Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací je vymezení infrastrukturního majetku ve členění podle vybraných údajů majetkové evidence s reproductivní pořizovací cenou, vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v % opotřebení, výpočet teoretické doby akumulace finančních prostředků, roční potřeba finančních prostředků a její krytí a doklady o čerpání vytvořených finančních prostředků včetně faktur nebo jejich kopií. Zpracování se provádí podle přílohy č. 18. Každá provedená aktualizace je součástí původního plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací.

Výklad:

Postup při zpracování Plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací:

1. Stanovení subjektu a míry odpovědnosti za obnovu infrastrukturního majetku, zpravidla formulovaného ve smlouvě podle § 8 odst. 2 zákona, pokud není vlastník i provozovatelem.
2. Rozhodnutí o míře podrobnosti zpracování „Vyhodnocení stavu majetku“ – pro stanovení hodnoty procenta opotřebení. Vlastní plán se zpracovává v „podrobné verzi“ – podle členění pro vybrané údaje majetkové evidence, nebo ve „stručné verzi“ – členění pouze na 4 položky dané čtyřmi skupinami pro vybrané údaje majetkové evidence, tj. vodovodní řady, zdroje nebo úpravný vod, kanalizační stoky, čistírný odpadních vod. Doporučujeme „podrobnou verzi“ zvláště z hlediska lepšího stanovení stavu. Stav majetku je možné poměrně objektivně hodnotit právě v rozsahu „podrobné verze“. Pokud má vlastník zájem provést velmi objektivní vyhodnocení stavu majetku, postupuje i po menších částech infrastrukturního majetku, např. po jednotlivých objektech čistírný odpadních vod a v členění na stavební a technologickou část. Efekty takto velmi podrobného hodnocení mají větší význam pro stanovení priorit při obnově než pro stanovení objemu prostředků, zahrnovaných do ceny pro vodné a ceny pro stočné a objemu prostředků vynakládaných na obnovu průběžně nebo k akumulaci na jednorázovou obnovu. Existují metody pro vyhodnocení stavu majetku publikované v odborném tisku, např. metoda tržkové analýzy. V rozhodující většině tyto metody pracují na principu multikriteriálního vyhodnocení. V našem příkladu plánu obnovy postupujeme při stanovení opotřebení z délky životnosti nového zařízení a stáří, vyjádřeného v případě postupně budovaných vodovodů nebo kanalizací integrovaně.
3. Vlastní zpracování podle přílohy č. 18 vyhlášky.

Uvádíme vzor zpracovaného Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací ve stručné a podrobné verzi.

Plán financování obnovy vodovodů a kanalizací – Příklad vlastníka vodovodu a kanalizace „X“

1. Vlastník vodovodu nebo kanalizace:

A) Právníká osoba:

Název firmy: „X“

Adresa sídla:

Identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno:

Statutární orgán:

B) Fyzická osoba:

Jméno, jména a příjmení, popřípadě obchodní firma:

Identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno:

Datum narození:

Adresa sídla nebo místa trvalého pobytu:

2. Provozovatel (uveďte se v rozsahu údajů podle bodu 1 písm. A nebo B, není-li shodný s vlastníkem):

A) Právníká osoba:

Název firmy: „Y“

Adresa sídla:

Identifikační číslo, bylo-li přiděleno:

Statutární orgán:

3. Míra odpovědnosti za obnovu majetku vodovodů a kanalizací vyplývající ze smlouvy podle § 8 odst. 2 zákona. Odpovědnost za obnovu má:

Při stanovení míry opotřebení a výpočtech stanovujících dobu akumulace prostředků vycházíme ze životnosti jednotlivých zařízení vodovodů a kanalizací uvedených v příloze.

Vodovodní řady přiváděcí a vodovodní síť 80 let

Úpravný vody po případě zdroje 45 let

Kanalizační stoky a stoková síť 90 let

Čistírný odpadních vod 40 let

Příklad výpočtu doby k akumulaci prostředků:

Doba akumulace prostředků = životnost / 100 x (100 – opotřebení)

Vodovod opotřebený z 56 %

$80 / 100 \times (100 - 56) = 0,8 \times 44 = 35,2$; zaokrouhleno na 35 let

Stanovení roční částky promítané do ceny pro vodné a ceny pro stočné

Vodovod s aktuální pořizovací cenou 145,1 mil. Kč a dobou akumulace prostředků 35 let
 $145,1 / 35 = 4\,1457$

Tabulka plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací: „Stručná verze“

Datum schválení:

Razítko vlastníka a podpis statutárního zástupce:

Poř. č.	Majetek podle skupin majetkové evidence	Hodnota majetku pro vybrané údaje v reprodukční pořizovací ceně jako součet všech příslušných položek uvedených ve vybraných majetkové evidence (VÚME) v mil. Kč na 2 desetinná místa	Vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v % opotřebení	Teoretická doba akumulace Finančních prostředků v počtu roků	Délka potrubí v roce schválení plánu v km	Finanční prostředky zajišťované na obnovu* vodovodů a kanalizací v mil. na 2 desetinná místa					
						2011	2012	2013	2014	2015	2016--2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	Vodovody: privádní řady + rozvodná vodovodní síť	145,10	56%	35	83,80	+					
3						4,15	4,15	4,15	4,15	4,15	20,73
4	Úprava vody + zdroje bez úpravy	0,29	45%	20		+	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01
5						++					
6	Kanalizace: privádní stoky + stoková síť	379,95	49%	45	63,60	+					
7						++	8,44	8,44	8,44	8,44	42,21
8	Čistírna odpadních vod	134,83	25%	30		+	4,49	4,49	4,49	4,49	22,47
9						++					
10	Vodovody celkem	145,39				4,16	4,17	4,16	4,17	4,16	20,80
11	Kanalizace celkem	514,78				12,93	12,93	12,93	12,93	12,93	64,68
12	CELKEM	660,17				17,09	17,10	17,09	17,10	17,09	85,48
13	Celkem řádky 2, 4, 6, 8	+									
14	Celkem řádky 3, 5, 7, 9	++									

* Obnova viz § 2 odst. 9 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, ve znění pozdějších předpisů.

+ Finanční prostředky získané z vodného a stočného; v komentáři vlastník popíše zdroje této hodnoty (nájemné, odpisy účetní, opravy, prostředky účelově určené pro obnovu tímto plánem).

++ Finanční prostředky ostatní – jedná se o všechny jiné než vlastní, v komentáři vlastník popíše způsob členění a stanovení této hodnoty (např. dotace, zdroje z příjmů obcí, úvěry atd.).

Tabulka plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací: „Podrobná verze“

Datum schválení:

Razítko vlastníka a podpis statutárního zástupce:

Poř. č.	Majetek podle skupin majetkové evidence	Hodnota majetku v reprodukční pořizovací ceně podle VÚME v mil. Kč (na 2 desetinná místa)	Vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v % opotřebení	Teoretická doba akumulace financí v počtu roků	Délka potrubí v roce schválení plánu v km	Finanční prostředky zajišťované na obnovu vodovodů a kanalizací v mil. na 2 desetinná místa					
						2011	2012	2013	2014	2015	2016-2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2/1	2103-609048-00240079-1/1 P.ř. Vys.mez-Vrábí	18,38	40%	48	4,5	+0,38	0,38	0,38	0,38	0,38	1,91
3/1						++					
2/2	2103-609170-00240079-1/1 P.ř. Praporec	3,51	40%	48	1,7	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,36
3/2						0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,35
2/3	2103-609170-00240079-1/2 P.ř. Motorlet	2,83	50%	40	1,5	3,76	3,76	3,76	3,76	3,76	18,81
3/3											
2/4	2103-609048-00240079- RVS. Br.St.Bol.	120,39	60%	32	76,1	+0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,06
3/4						++					
4	2103-609170-00240079- Vod. Zdr. Prap. Motorlet	0,29	45%	25		+0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,35
5						++					
6/1	2103 609170-00240079-3/1: privádní stoka	5,93	5%	85	1,3	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,48
7/1											
6/2	2103 609170-00240079-3/2: privádní stoka	6,41	25%	67	1,9	8,17	8,17	8,17	8,17	8,17	40,85
7/2											
6/3	2103 609048-00240079 3/1 stoková síť	367,61	50%	45	60,4	+4,49	4,49	4,49	4,49	4,492	2,47
7/3						++					
8	2103-609170-00240079 4/1ČOV	145,39	25%	30		4,29	4,29	4,29	4,29	4,29	21,43
9						12,83	12,83	12,83	12,83	12,83	63,15
10	Vodovody celkem	145,39				17,12	17,12	17,12	17,12	17,12	84,58
11	Kanalizace celkem	514,78									
12	CELKEM	660,17									

PLÁN FINANCOVÁNÍ OBNOVY VODOVODŮ NEBO KANALIZACÍ

1. Vlastník vodovodu nebo kanalizace:

A) Právníká osoba:

Název firmy:

Adresa sídla:

Identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno:

Statutární orgán:

B) Fyzická osoba:

Jméno, jména a příjmení, popřípadě obchodní firma:

Identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno:

Datum narození:

Adresa sídla nebo místa trvalého pobytu:

2. Provozovatel (uveďte se v rozsahu údajů podle bodu 1 písm. A nebo B, není-li shodný s vlastníkem):

3. Míra odpovědnosti za obnovu majetku vodovodů a kanalizací vyplývající ze smlouvy podle § 8 odst. 2 zákona:

4. Tabulka plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací:

Č. j.:

Datum schválení:

Razítko vlastníka a podpis statutárního zástupce:

Poř. č.	Majetek podle skupin pro vybrané údaje majetkové evidence	Hodnota majetku v reprodukční pořizovací ceně jako součet všech příslušných položek uvedených ve vybraných údajích majetkové evidence (VÚME) v mil. Kč na 2 desetinná místa	Vyhodnocení stavu majetku vyjádřené v % opotřebení	Teoretická doba akumulace finančních prostředků v počtu roků	Délka potrubí v roce schválení plánu v km	Finanční prostředky zajišťované na obnovu* vodovodů a kanalizací v mil. Kč na 2 desetinná místa					
						2011	2012	2013	2014	2015	2016-2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	Vodovody přiváděcí řady,					+					
3	rozvodná vodovodní síť					++					
4	Úpravny vody,				0	+					
5	zdroje bez úpravy					++					
6	Kanalizace, přiváděcí stoky,					+					
7	stoková síť					++					
8	Čistírny odpadních vod				0	+					
9						++					
10	Vodovody celkem										
11	Kanalizace celkem										
12	CELKEM										
13	Celkem řádky 2, 4, 6, 8 +										
14	Celkem řádky 3, 5, 7, 9 ++										

* Obnova viz § 2 odst. 9 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, ve znění pozdějších předpisů.

+ Finanční prostředky získané z vodného a stočného; v komentáři vlastník popíše zdroje této hodnoty (nájemné, odpisy účetní, opravy, popř. prostředky účelově určené pro obnovu tímto plánem).

++ Finanční prostředky ostatní – jedná se o jiné než získané z vodného a stočného; v komentáři vlastník popíše způsob členění a stanovení této hodnoty (např. dotace, zdroje z příjmů obcí, úvěry atd.).

Sloupce

1. Pořadové číslo řádku – pro orientaci v tabulce.
2. Skupiny majetku podle § 5 zákona, popřípadě i ve členění po identifikačních číslech majetkové evidence (ICME).
3. Hodnota jako součet hodnot uvedených u jednotlivých položek vybraných údajů majetkové evidence. Zadáva se celková hodnota majetku k 1. lednu roku, ve kterém je plán zpracováván a schválen. Tímto rokem je rok předcházející prvnímu roku plánovacího desetiletého období. Hodnota majetku se zadává sumárně pro skupiny: vodovody, kanalizace, úpravní vody, čistírný odpadních vod nebo po ICME. Uvádí se hodnota infrastrukturálního majetku vodovodů a kanalizací v reprodukční pořizovací ceně. Zahnuje se pouze majetek v kapacitách odpovídajících možnému reálnému využití v oboru vodovodů a kanalizací. Zařazení majetku do sumárních skupin a ocenění dílčích položek majetku se řídí podle pravidel a metodiky majetkové evidence. Pro všechny čtyři skupiny majetku se zadává hodnota v mil. Kč na dvě desetinná místa.
4. Vlastník si podle vlastního uvážení, popřípadě metodiky, stanoví hodnotu procenta opotřebení pro jednotlivé skupiny vybraných údajů majetkové evidence, popřípadě položky. Určení % za větší celky se provede váženým (podle ceny) průměrem. Způsob stanovení procent opotřebení se popíše v komentáři plánu. Procento je vyjádřením stavu, lze jej odvodit i z délky životnosti. Vyhodnocení je možné i jako **výsledek odborného šetření míry opotřebení (zhoršení stavu)**.
5. Teoretická doba akumulace prostředků v počtu roků = životnost/100* (100 minus opotřebení v %); zaokrouhuje se na celé roky. Doporučuje se uvažovat následující životnost: vodovodní řady přiváděcí a vodovodní síť 80 let, úpravní vody, popřípadě zdroje 45 let, kanalizační síť 90 let, čistírný odpadních vod 40 let.
6. Pro vodovody – přiváděcí řady + rozvodnou vodovodní síť a kanalizaci přiváděcí stoky + sítíkovou síť se uvádí délka v km na dvě desetinná místa. Délka se uvádí podle vybraných údajů majetkové evidence.
7. až 11. Pořadné finanční prostředky se uvádí ve členění na získané z vodného a stočného a ostatní, podle poznámky pod tabulkou, samostatně na kalendářní rok.
12. Pořadné finanční prostředky se uvádí ve členění na získané z vodného a stočného a ostatní, podle poznámky pod tabulkou, jako souhrn na 5 kalendářních roků.
5. Pravidla k vyplnění tabulky podle bodu 4 (pravidla pro zpracování tabulky plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací):
  - A) Majetek vodovodů nebo kanalizací se uvádí v členění na skupiny podle § 5 zákona a podle § 6 odst. 2. Jednotlivé položky podle vybraných údajů majetkové evidence je možné uvádět samostatně, popřípadě členit na části podle technického hlediska, provozního hlediska nebo ve vazbě na realizaci obnovy, vždy se však uvádí součet pro skupinu položek podle vybraných údajů majetkové evidence. V případě členění plánu financování obnovy pouze na skupiny je třeba uvést pod tabulkou k jednotlivým skupinám všechna identifikační čísla majetků náležejících do skupiny. V případě že vlastník rozčlení skupinu pro vybrané údaje majetkové evidence přímo podle identifikačních čísel majetku, použije pro označení řádku číslování s lomítkem (např. při členění vodovodních sítí 2/1, 3/1, 2/2, 3/2, 2/3, 3/3; úpravní vod 4/1, 5/1, 4/2, 5/2; kanalizačních sítí 6/1, 7/1, 6/2, 7/2 a u čistíren odpadních vod 8/1, 9/1, 8/2, 9/2 atd.), součty za celou skupinu se uvedou do řádků 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
  - B) K jednotlivým položkám plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací nebo jejich součtům se přiřazují vypočtené reprodukční pořizovací ceny, uvedené v přílohách č. 1 až 4 k této vyhlášce, to je ve vybraných údajích majetkové evidence. Hodnota majetku se zadává souhrnně pro skupiny: vodovodní řady; kanalizační stoky; stavba pro úpravu vody a čistírna odpadních vod nebo po jednotlivých ICME. Pro výpočet hodnoty v aktuálním pořizo-

vací ceně se použije vyhláška č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování (oceňovací vyhláška), nebo Metodický pokyn Ministerstva zemědělství „pro orientaci ukazatele výpočtu reprodukční ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací“, který z uvedené vyhlášky vychází a doplňuje ji.

Zařazení majetku do skupin a ocenění dílčích položek majetku se řídí pravidly a metodikou majetkové evidence. Pro všechny čtyři skupiny majetku se zadává „hodnota“ v mil. Kč na dvě desetinná místa (jedná se o sloupec 3 tabulky).

C) Vlastník si podle vlastního uvážení (metodiky) stanoví hodnotu procenta opotřebení pro jednotlivé skupiny vybraných údajů majetkové evidence, popřípadě položky. Určení procent za větší celky se provede váženým průměrem podle hodnoty v reprodukčním pořizovací ceně. Způsob stanovení procent opotřebení se popíše v komentáři podle bodu 8. Procento je vyjádřením stavu, lze jej odvodit i z délky životnosti podle § 30 a § 31 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k dalším aspektům – například zařazení provozem, povrchy nebo použité materiály. Vyhodnocení je možné vyjádřit i jako výsledek „impairmentu“ (**zkoumáním zhoršení stavu**).

D) Pořadné finančních prostředků se uvede na základě údajů uvedených v bodech B a C do časového harmonogramu na 5 let samostatně, jedná se o sloupce 7, 8, 9, 10, 11 a dalších 5 let v souhrnu do sloupce 12, ve členění na prostředky získané z vodného a stočného a prostředky ostatní, jako jsou úvěry, dotace a další zdroje z jiných příjmů.

Komentář k plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací s popisem postupu při zpracování včetně použitého způsobu vyhodnocení stavu tohoto majetku, odůvodnění výše položek finančních prostředků získaných z vodného a stočného a ostatních ve vazbě na sociální, environmentální a ekonomické důsledky.

7. Doklad o schválení plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací statutárním orgánem vlastníka.

8. Doklady k realizaci plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací v jednotlivých letech po jeho zpracování tvoří porovnání podle § 36 odst. 5 zákona a seznam realizovaných akcí obnovy včetně vynaložených nákladů.

9. Číslo jednací a datum schválení:

10. Podpis vlastníka: